

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

---

1. แผนงานวิจัย : วิจัยและพัฒนาพืชเศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออก
2. โครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไม้เชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรี
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : การศึกษาการไว้จำนวนลำต่อกอที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพไม้พืชร่มชุง และไม้ตงศรีปราชิน
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) : Study number of culm for Increase Productions and Quality in Pai Kim Soon (*Bambusa beecheyana*) and Pai Tong Siphachin (*Dendrocalamus asper*) After Tinning
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง : นางสาวสุชาดา ศรีบุญเรือง
สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจันทบุรี
ผู้ร่วมงาน : นางสาวหฤทัย แก่นลา
สังกัด สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6
นางสาวกมลภัทร ศิริพงษ์
สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจันทบุรี
นางสาวจรรุณี ทิสวัสดิ์
สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรระยอง
นางสาวเบญจรัตน์ วุฒิมลชัย
สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปราจีนบุรี

5. บทคัดย่อ

:

การศึกษาการไว้จำนวนลำตอกที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพไผ่พันธุ์กิมซุง (*Bambusa beecheyana*) และไผ่ตงศรีปราชญ์ (*Dendrocalamus asper*) ที่ปลูก ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจันทบุรี โดยวางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 4 ซ้ำ ซ้ำละ 4 กอ โดยการแบ่งการไว้จำนวนลำตอกเป็น 4 กรรมวิธี คือ การไว้จำนวนลำตอก 3 ลำ, การไว้จำนวนลำตอก 4 ลำ, การไว้จำนวนลำตอก 5 ลำ และการไว้จำนวนลำตอก 6 ลำ ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน กันยายน 2560 ถึงกันยายน 2563 เป็นระยะเวลา 3 ปี ผลการศึกษาพบว่าการเจริญเติบโตด้านความสูง และขนาดเส้นรอบวงลำไผ่ ทั้ง 2 พันธุ์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยไผ่กิมซุงที่มีการไว้จำนวนลำตอก 6 ลำ มีความสูงเฉลี่ยสูงสุด 614.3 เซนติเมตร รองลงมาคือการไว้จำนวนลำตอก 5 ลำ มีความสูงเฉลี่ย 574.7 เซนติเมตร และการไว้จำนวนลำตอก 3 ลำ มีความสูงเฉลี่ยต่ำที่สุด 446.7 เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างจากไผ่ตงศรีปราชญ์ ที่มีการไว้จำนวนลำตอก 4 ลำ มีความสูงเฉลี่ยสูงสุด 575.7 เซนติเมตร รองลงมาคือการไว้จำนวนลำตอก 6 ลำ มีความสูงเฉลี่ย 566.7 เซนติเมตร และการไว้จำนวนลำตอก 5 ลำ มีความสูงเฉลี่ยต่ำที่สุด 468.7 เซนติเมตร ส่วนขนาดเส้นรอบวงลำไผ่ทั้ง 2 พันธุ์ พบว่าไผ่ตงศรีปราชญ์ที่มีการไว้จำนวนลำตอก 4 ลำ มีขนาดเส้นรอบวงเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 20.87 เซนติเมตร รองลงมาได้แก่ ไผ่กิมซุงที่มีการไว้จำนวนลำตอก 4 ลำ มีขนาดเส้นรอบวงเฉลี่ยเท่ากับ 18.37 เซนติเมตร และไผ่กิมซุงที่มีการไว้จำนวนลำตอก 5 ลำ มีขนาดเส้นรอบวงเฉลี่ยต่ำที่สุด 16.83 เซนติเมตร สำหรับปริมาณผลผลิตของไผ่ทั้ง 2 พันธุ์ เก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน 2563 เป็นระยะเวลา 5 เดือน จากผลการศึกษาพบว่าไผ่ตงศรีปราชญ์ที่มีการไว้จำนวนลำตอก 6 ลำ มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และจำนวนหน่อตอกสูงสุด เท่ากับ 91 กิโลกรัมต่อไร่ จำนวนหน่อเฉลี่ยต่อกอ 16.6 หน่อตอก ส่วนไผ่กิมซุงที่มีการไว้จำนวนลำตอก 5 ลำ มีปริมาณผลผลิตหน่อไผ่เฉลี่ยต่อไร่สูงสุดเท่ากับ 41.5 กิโลกรัมต่อไร่ และจำนวนหน่อเฉลี่ยต่อกอสูงสุด เท่ากับ 16.6 หน่อตอก

คำสำคัญ

: ลำไผ่, ผลผลิต, คุณภาพ

6. คำนำ

:

ไผ่จัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่ง เป็นพืชอเนกประสงค์ที่สามารถขึ้นได้ในส่วนต่าง ๆ ของโลก บริเวณเขตร้อนและเขตกึ่งร้อน มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่พบในเขตหนาว ในปัจจุบันพบอยู่ 47 สกุล แยกเป็น 1,250 ชนิด (ธัญพิสิษฐ์ และคณะ, 2556) สำหรับในประเทศไทยซึ่งอยู่ในเขตร้อนชื้น (Tropical) มีปัจจัยแวดล้อมที่พอเหมาะกับการกระจายพันธุ์และการเจริญเติบโตของไผ่ จากการสำรวจชนิดพันธุ์ไผ่ในประเทศไทยคาดว่า

มีจำนวน 15-17 สกกุล 80-100 ชนิด (สราวุธ และคณะ, 2554) นอกจากนี้การกระจายพันธุ์ของไม้แต่ละชนิดก็ไม่เหมือนกัน บางชนิดขึ้นในป่าดงดิบแต่บางชนิดขึ้นในป่าเบญจพรรณ ซึ่งส่งผลต่อขนาดลำของไม้ ถึงแม้ว่าเป็นชนิดเดียวกันขึ้นในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่างกันก็จะมีลักษณะต่างกันไปด้วย ด้วยเหตุนี้ทำให้ประเทศไทยได้เปรียบประเทศอื่นในการนำไม้มาใช้ประโยชน์ทั้งในด้านอาหาร ก่อสร้าง พลังงานทางเลือก อุตสาหกรรม เฟอร์นิเจอร์ ทัศนกรรม อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

การปลูกไม้เพื่อขายหน่อไม้และขายลำไม้เพื่อใช้ค้ำยันในส่วนไม้ผล ถือเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากไม้เป็นไม้โตเร็ว ปลูกง่าย การดูแลและการจัดการไม่ยุ่งยาก ทั้งยังเป็นพืชอเนกประสงค์ทุกส่วนของไม้สามารถใช้ได้ทั้งอุปโภคและบริโภค เช่น หน่อไม้ใช้เป็นอาหาร ลำใช้ในการก่อสร้าง ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์ทะเล ใช้เป็นเชื้อเพลิง ใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ ใช้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ ใช้ทำกระดาษ ใช้ทำตะเกียบ ไม้จิ้มฟัน งานทัศนกรรม ใช้ทอเป็นเสื้อผ้า และใช้ทำเครื่องดนตรี เป็นต้น ปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกไม้เป็นอาชีพสามารถบังคับให้กอไม้ออกหน่อได้ตลอดปีโดยการรดน้ำ และเพิ่มปุ๋ยให้กับกอไม้ แต่กอไม้จะออกหน่อจำนวนไม่แน่นอนขึ้นกับวิธีปฏิบัติ ทำให้การจัดการด้านการตลาดมีปัญหาตามมา และยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นเกษตรกรยังไม่มั่นใจว่าจะปล่อยให้หน่อเจริญเติบโตเป็นลำไม้จำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสมให้กอไม้เจริญเติบโตเป็นปกติในฤดูการต่อไป โดยเฉพาะในไม้พันธุ์กิมชุง และไม้พันธุ์ตงศรีปราจีน ซึ่งเป็นพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูกเป็นการค้าในปัจจุบัน ในการจะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ชนิดใดนั้นจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงความเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกก่อนดังนั้นการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการไว้จำนวนลำไม้ต่อกอที่เหมาะสมของไม้กิมชุงและไม้ตงศรีปราจีนที่มีอายุมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ที่จะทำให้ไม้กิมชุงและไม้ตงศรีปราจีนสามารถเจริญเติบโตและให้หน่อได้ตามปกติ มีคุณภาพและหรืออาจเพิ่มปริมาณผลผลิตหน่อไม้ในปีต่อไปได้ เพื่อเป็นข้อมูลในการหาเทคโนโลยีการผลิตไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ในจังหวัดจันทบุรี และพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่ใกล้เคียงกัน

7. วิธีดำเนินการ :

อุปกรณ์

1. ไม้ 2 พันธุ์ คือ

- พันธุ์ตงศรีปราจีน
- พันธุ์กิมชุง

2. ปุ๋ย : ได้แก่

- ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15
- ปุ๋ยเคมี สูตร 27-5-5

- ปุ๋ยคอก (ขี้วัว)
- 3. สารเคมีที่ใช้ในการอารักขาพืช
- 4. อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับเก็บตัวอย่างพืช
  - ตระกร้าสำหรับเก็บตัวอย่างพืช
  - เครื่องชั่งน้ำหนัก
  - มีด
  - สายวัด
- 5. สารเคมีที่ใช้ในการวิเคราะห์ดินและพืช

วิธีการ

วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 4 ซ้ำๆละ 4 กอ และให้การไถจำนวนลำต่อกอเป็นกรรมวิธี มี 4 กรรมวิธี ได้แก่ การไถลำ 3 4 5 และ 6 ลำต่อกอ มีระยะปลูก 6x6 เมตร โดยมีกรรมวิธีทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 1 การไถจำนวนลำต่อกอในแปลงไผ่พันธุ์กิมซุงและไผ่ตงศรีปราชญ์ ตามกรรมวิธีทดลอง

กรรมวิธี	วิธีการเลือกไถลำต่อกอ											
	ปีที่ 1 (ส.ค.60-ส.ค.61)			ปีที่ 2 (ส.ค.61-ส.ค.62)			ปีที่ 3 (ส.ค.62-ส.ค.63)			ปีที่ 4 ขึ้นไป (ส.ค.63-ส.ค.64)		
	อายุลำต่อกอ			อายุลำต่อกอ			อายุลำต่อกอ			อายุลำต่อกอ		
	1 ปี	2 ปี	3 ปี	1 ปี	2 ปี	3 ปี	1 ปี	2 ปี	3 ปี	1 ปี	2 ปี	3 ปี
กรรมวิธีที่ 1 จำนวนลำต่อกอ 3 ลำ	2-3	-	-	2	1	-	1	1	1	1	1	1
กรรมวิธีที่ 2 จำนวนลำต่อกอ 4 ลำ	2-3	-	-	2	2	-	1	2	1	1	2	1
กรรมวิธีที่ 3 จำนวนลำต่อกอ 5 ลำ	2-3	-	-	2	3	-	1	3	1	1	3	1
กรรมวิธีที่ 4 จำนวนลำต่อกอ 6 ลำ	2-3	-	-	2	4	-	1	4	1	1	4	1

หมายเหตุ – การไถจำนวนลำต่อกอต่อปีขึ้นอยู่กับความสามารถออกหน่อของไผ่ในแต่ละพันธุ์

วิธีปฏิบัติการทดลอง ดังนี้

1. ในปีแรกดำเนินการจัดเตรียมพื้นที่ปลูก โดยปรับพื้นที่ให้เตียนและมีความสม่ำเสมอ ไถเตรียมพื้นที่ปลูกตากแดด 2 ครั้ง จัดเตรียมแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการผลิตนกกฤดู จัดเตรียมต้นพันธุ์ วางผังแปลงให้เหมาะสมสำหรับการทดลอง จัดเตรียมวัสดุรองพื้นก่อนปลูก ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยร็อคฟอสเฟต และปุ๋ยเคมี 15-15-15 อัตรา 100-200 กรัมต่อกอ ทำการปักระยะปลูกและดำเนินการปลูกตามผังแปลง ในช่วงปลายฤดูฝน (ส.ค.-ก.ย.) เพื่อให้สอดคล้องกับโปรแกรมการผลิตหน่อไม้ นกกฤดู หลังปลูกไผ่เดือนแรก เริ่มใส่ปุ๋ยทุกๆเดือน และให้น้ำ 3 วัน/ครั้งหรือตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้รับผลผลิตหน่อไม้เร็วขึ้น และมีการเจริญเติบโตเป็นลำไผ่ที่มีคุณภาพ

2. หลังกอไผ่อายุ 1 ปีขึ้นไป ทำการใส่ปุ๋ยเคมี 27-5-5 ปีละ 4 ครั้ง ครั้งที่ 1 และ 2 ใส่ปุ๋ยในช่วงปลายฝนประมาณเดือนธันวาคม-มกราคม และครั้งที่ 3 และ 4 ใส่ปุ๋ยในช่วงต้นฤดูฝนหรือประมาณเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม จากนั้นทำการแต่งกอไผ่โดยให้เหลือจำนวนลำต่อกอตามกรรมวิธีที่กำหนด (ตารางที่ 1) และลิดกิ่งที่อยู่บริเวณด้านล่างต่ำกว่า 1.5 เมตรออก เพื่อให้กอไผ่โปร่งง่ายต่อการเข้าไปทำการจัดการ ประมาณเดือนธันวาคม-มกราคมของทุกปี (ตารางที่ 2) หรือตามความเหมาะสมแล้วแต่สภาพพื้นที่

3. ทำการให้น้ำแบบสปริงเกอร์ ในช่วงฤดูแล้งตั้งแต่เดือนมกราคม-พฤษภาคม ให้น้ำ 3 วัน/ครั้ง หรือตามความเหมาะสมหลังกอไผ่อายุ 1 ปีขึ้นไป

4. ทำการกำจัดวัชพืช พรวนดิน/คลุมดินด้วยฟางข้าว และป้องกันแมลง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ช่วงเวลาในการดูแลรักษาแปลงปลูกไม้ไผ่เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพไผ่พันธุ์กิมซุงและไผ่ตงศรีปราชญ์

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.ตัดสางลำ/แต่งกอ											x	x
2.กำจัดวัชพืช						x	x			x	x	
3.พรวนดิน/คลุมดิน	x											x
4.การให้น้ำ	x	x	x	x	x							
5.ใส่ปุ๋ย			x	x			x	x				
6.การป้องกันแมลง						x	x	x	x	x	x	x
7.เก็บหน่อ			x	x	x	x	x	x	x	x		

5. ดูแลรักษา

การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ปีละ 2 ครั้ง ครั้งแรกในช่วงปลายฝนประมาณเดือนธันวาคม-มกราคม อัตรา 20 กิโลกรัมต่อกอ และครั้งที่สองในช่วงต้นฤดูฝนหรือประมาณเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม อัตรา 20 กิโลกรัมต่อกอ และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 25-7-7 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อกอ ปีละ 4 ครั้ง ครั้งที่ 1 และ 2 ใส่ปุ๋ยในช่วงปลายฝนประมาณเดือนธันวาคม-มกราคม และครั้งที่ 3 และ 4 ใส่ปุ๋ยในช่วงต้นฤดูฝนหรือประมาณเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม

การตัดสางลำและแต่งกอ

การตัดสางลำและแต่งกอ จะเริ่มทำเมื่อสิ้นสุดฤดูฝนของทุกปี ประมาณเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ทำการตัดสางลำไผ่ที่มีอายุมากกว่า 3 ปีออกไป เพื่อเปิดโอกาสให้ลำอ่อนอายุ 1 และ 2 ปี มี

การเจริญเติบโตและให้ผลผลิตเต็มที่ด้วยวิธีการตัดแต่งหน่อและลำที่มีขนาดเล็กหรือแสดงอาการผิดปกติออก เพื่อเปิดโอกาสให้ลำที่มีขนาดตามความต้องการมีการเจริญเติบโตเต็มที่ และจะใช้ลำอายุ 3 ปีที่มีการพัฒนาของใบอย่างสมบูรณ์เต็มที่ทำหน้าที่สังเคราะห์แสงและผลิตอาหารเลี้ยงหน่ออ่อน นอกจากทำการตัดแต่งลำแก่ออกแล้วทำการแต่งกอ โดยลิดกิ่งที่อยู่บริเวณด้านล่างต่ำกว่า 1.5 เมตร ออกเพื่อให้กอไผ่โปร่งง่ายต่อการเข้าไปทำการจัดการ

การกำจัดวัชพืช

การกำจัดวัชพืชโดยวิธีการถากให้ดินเพื่อไม่เป็นอันตรายกับรากไผ่ หรือใช้เครื่อง ตัดหญ้าแบบสพายหลัง และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

การป้องกันแมลงศัตรู

พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงตามความเหมาะสม โดยปกติไม่มีการระบาดของรุนแรงของโรคและแมลงในสวนไผ่

6. การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยวิธี analysis of variance in RCB และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ Duncan's new multiple range test (DMRT) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้โปรแกรม statistical analysis system

การบันทึกข้อมูล

1. ด้านการเจริญเติบโต ของไผ่ทั้ง 2 พันธุ์ ทุก 6 เดือนหลังปลูก คือ จำนวน ลำ/กอ นับเฉพาะลำที่เจริญโตเต็มที่แล้ว ความสูงของลำไผ่ วัดจากโคนถึงปลายยอดไผ่ และเส้นรอบวงลำไผ่ วัดจากระดับเหนือพื้นดิน 30 เซนติเมตร วัดเฉพาะลำที่เจริญโตเต็มที่แล้ว

2. ด้านผลผลิต คือ จำนวนหน่อ น้ำหนักหน่อต่อกอ

สถานที่ดำเนินการ

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจันทบุรี ต.ฉม้น อ.มะขาม จ.จันทบุรี จำนวน 10 ไร่ โดยเริ่มวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน 2560 และสิ้นสุดการวิจัยเดือนกันยายน 2563

8. ผลการทดลองและวิจารณ์ :

8.1 การศึกษาการเจริญเติบโตของไผ่

การเจริญเติบโตของไผ่ทั้ง 2 พันธุ์หลังปลูก 3 ปี ผลการศึกษาพบว่าการเจริญเติบโตด้านความสูงและขนาดเส้นรอบวงลำไผ่ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยไผ่กิมชุงที่มีการไว้จำนวนลำต่อกอ

6 ลำ มีความสูงเฉลี่ยสูงสุด 614.3 เซนติเมตร รองลงมาคือ การไว้จำนวนลำต่อกอ 5 ลำ มีความสูงเฉลี่ย 574.7 เซนติเมตร และการไว้จำนวนลำต่อกอ 3 ลำ มีความสูงเฉลี่ยต่ำที่สุด 446.7 เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างจาก ไม้ตองศรีปราจีนที่มีการไว้จำนวนลำต่อกอ 4 ลำ จะมีความสูงเฉลี่ยสูงสุด 575.7 เซนติเมตร รองลงมาคือ การไว้จำนวนลำต่อกอ 6 ลำ มีความสูงเฉลี่ย 566.7 เซนติเมตร และการไว้จำนวนลำต่อกอ 5 ลำ มีความสูงเฉลี่ยต่ำที่สุด 468.7 เซนติเมตร สอดคล้องกับรายงานของ จันทนา และคณะ (2558) จากการศึกษาระบบการปลูกพืชแซมในแปลงไม้ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี รายงานว่าด้านการเจริญเติบโตของไม้ 3 พันธุ์ อายุ 3 ปีหลังปลูกพบว่า ไม้ตองศรีปราจีน มีแนวโน้มการเจริญเติบโตด้านความสูงมากกว่าไม้กิมชุงหรือไม้เขาสมิง และไม้หมาจู้ ส่วนขนาดเส้นรอบวงลำไม้ ทั้ง 2 พันธุ์ พบว่าไม้ตองศรีปราจีนที่มีการไว้จำนวนลำต่อกอ 4 ลำ มีขนาดเส้น รอบวงเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 20.87 เซนติเมตร รองลงมาได้แก่ ไม้กิมชุงที่มีการไว้จำนวนลำต่อกอ 4 ลำ มีขนาดเส้นรอบวงเฉลี่ย เท่ากับ 18.37 เซนติเมตร และไม้กิมชุงที่มีการไว้จำนวนลำต่อกอ 5 ลำ มีขนาดเส้นรอบวงเฉลี่ยต่ำที่สุด 16.83 เซนติเมตร ไม้ทั้ง 2 พันธุ์นี้มีขนาดเส้นรอบวงใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเจริญเติบโตขยายขนาดเป็นไปอย่างช้าๆ (ธัญพิสิษฐ์, 2556) (รูปผนวกที่ 1) (ตารางผนวกที่ 1)

8.2 การศึกษาปริมาณผลผลิตของไม้

สำหรับปริมาณผลผลิตของไม้ทั้ง 2 พันธุ์ เก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน 2563 เป็นระยะเวลา 5 เดือน จากผลการศึกษาพบว่าไม้ตองศรีปราจีนที่มีการไว้จำนวนลำต่อกอ 6 ลำ มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และจำนวนหน่อต่อกอสูงสุด เท่ากับ 91 กิโลกรัมต่อไร่ จำนวนหน่อเฉลี่ยต่อกอ 16.6 หน่อต่อกอ ส่วน ไม้กิมชุงที่มีการไว้จำนวนลำต่อกอ 5 ลำ มีปริมาณผลผลิตหน่อไม้เฉลี่ยต่อไร่สูงสุดเท่ากับ 41.5 กิโลกรัมต่อไร่ และ จำนวนหน่อเฉลี่ยต่อกอสูงสุด เท่ากับ 16.6 หน่อต่อกอ (ตารางผนวกที่ 2)

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ :

1. การเจริญเติบโตของไม้กิมชุงและปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ จากผลการศึกษาพบว่ากรรมวิธีที่ 4 การไว้จำนวนลำต่อกอ 6 ลำ ไม้กิมชุงสามารถเจริญเติบโตได้ดีที่สุด มีการเจริญเติบโตด้านความสูงเฉลี่ยสูงสุด และสามารถให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด เนื่องจากสามารถปรับตัวเข้ากับพื้นที่ปลูกและสภาพแวดล้อมได้ดี

2. การเจริญเติบโตของไม้ตองศรีปราจีนและปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ผลจากการศึกษาพบว่า กรรมวิธีที่ 2 การไว้จำนวนลำต่อกอ 4 ลำ ไม้ตองศรีปราจีนสามารถเจริญเติบโตได้ดีที่สุด มีการเจริญเติบโตด้านความสูงเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากสามารถปรับตัวเข้ากับพื้นที่ปลูกและสภาพแวดล้อมได้ดี แตกต่างจากปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ จากผลการศึกษาพบว่ากรรมวิธีที่ 4 การไว้จำนวนลำต่อกอ 6 ลำ สามารถให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด

ดังนั้นไม้ทั้ง 2 พันธุ์ ดังกล่าว หากจะส่งเสริม หรือแนะนำให้เกษตรกรปลูก ควรสอบถาม
เกษตรกรถึงจุดประสงค์ของการปลูกก่อนให้ชัดเจนก่อนให้คำแนะนำ

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ :

1. ได้เทคโนโลยีการผลิตไฟที่เหมาะสมในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศ
และภูมิอากาศที่ใกล้เคียงกัน สำหรับถ่ายทอดให้แก่เกษตรกร/กลุ่ม/ผู้ที่สนใจได้
2. แปลงเรียนรู้ สำหรับถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิตไฟเชิงการค้า ที่เหมาะสมในพื้นที่จังหวัด
จันทบุรีและพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่ใกล้เคียงกันได้

11. คำขอบคุณ : ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่าน ผอ.พิณิจ กัลยาศิลป์ ที่ช่วยสนับสนุนให้งานวิจัยนี้
สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณ คุณประสาน สุขสุทธิ ที่เป็นทั้งที่ปรึกษา ผู้ให้การสนับสนุนข้อมูล
ทุกอย่างที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ พี่น้องนักวิชาการเกษตรทุกท่านที่ให้กำลังใจ และคำปรึกษา
ผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณทีมงานวิจัยในศูนย์ฯ ที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถดำเนินการทดลองจน
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

12. เอกสารอ้างอิง :

จันทนา ใจจิตร, วิไลวรรณ พรหมคำ, วันชัย ถนอมทรัพย์, สมชาย บุญประดับ, ชวนชื่น เตียววิไล, อารง ช่วงเจริญ,
พรทิพย์ แพงจันทร์, นิรมล คำพะริก และหฤทัย แก่นลา. 2558. การวิจัยและพัฒนาระบบการ
ปลูกพืชในพื้นที่ชลประทาน. กรมวิชาการเกษตร. 388 น. แหล่งที่มา :

<https://www.doa.go.th/research/attachment.php?aid=2203>

ธัญพิสิษฐ์ พวงจิก. 2556. บทความ วารสารศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปีที่ 21 ฉบับที่ 6 (ฉบับพิเศษ)
น. 533-542 เรื่อง “การศึกษาการเจริญเติบโตของไม้บางพันธุ์”. ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . ปทุมธานี.

สรารุช สังข์แก้ว อัจฉรา ตีระพัฒนานนท์ และกิตติศักดิ์ จินดาวงศ์. 2554. ไม้ในเมืองไทย (Bamboo of
Thailand). สำนักพิมพ์บ้านและสวน. กรุงเทพฯ. 263 น.

13. ภาคผนวก :

ไผ่ตงศรีปราจีน 3 ลำตอก

ไผ่ตงศรีปราจีน 4 ลำตอก

ไผ่ตงศรีปราจีน 5 ลำตอก

ไผ่ตงศรีปราจีน 6 ลำตอก

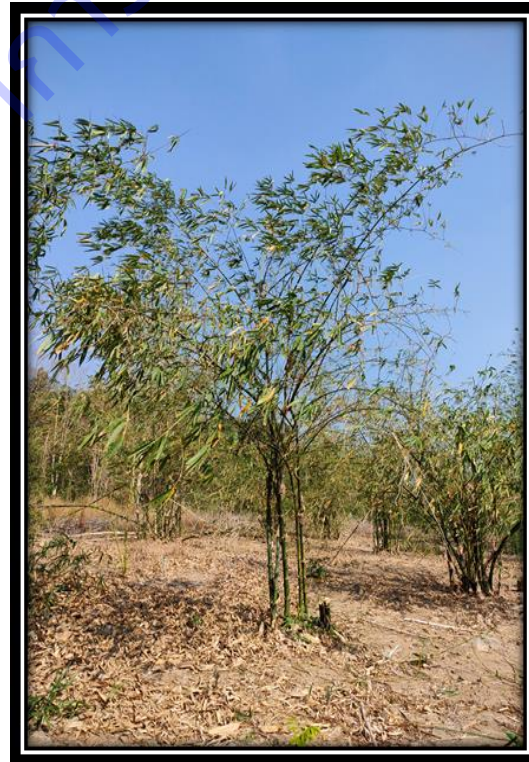
ไผ่กิมชุง 3 ลำตอก

ไผ่กิมชุง 4 ลำตอก

ไผ่กิมชุง 5 ลำตอก

ไผ่กิมชุง 6 ลำตอก

รูปผนวกที่ 1 ไผ่ 2 สายพันธุ์ อายุ 3 ปี

ตารางผนวกที่ 1 การเจริญเติบโตของไม้ 2 พันธุ์ ที่ปลูกในจ.จันทบุรี อายุ 3 ปี

พันธุ์	ความสูง (เซนติเมตร)	ขนาดเส้นรอบวง (เซนติเมตร)
1. ไม้ตง (ศรีปราชญ์)		
- ไร่ 3 ลำต่อกอ	520.0 a	17.50 a
- ไร่ 4 ลำต่อกอ	575.7 a	20.87 a
- ไร่ 5 ลำต่อกอ	468.7 a	17.80 a
- ไร่ 6 ลำต่อกอ	566.7 a	18.20 a
เฉลี่ย	532.8	18.59
CV (%)	11	8.8
2. ไม้กิมชุง		
- ไร่ 3 ลำต่อกอ	446.7 a	16.90 a
- ไร่ 4 ลำต่อกอ	569.0 a	18.37 a
- ไร่ 5 ลำต่อกอ	574.7 a	16.83 a
- ไร่ 6 ลำต่อกอ	614.3 a	17.57 a
เฉลี่ย	551.2	17.42
CV (%)	14.7	9.4

Means follow by the same letter in columns and rows are not significant different at 5% level by DMRT

ตารางผนวกที่ 2 ปริมาณผลผลิตของไม้ 2 พันธุ์ ที่ปลูกใน จ.จันทบุรี ระหว่างเดือน พฤษภาคม-กันยายน 2563

พันธุ์	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อกอ (กิโลกรัม)					จำนวนหน่อเฉลี่ยต่อกอ (หน่อ)					ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)				
	พ.ค.63	มิ.ย.63	ก.ค.63	ส.ค.63	ก.ย.63	พ.ค.63	มิ.ย.63	ก.ค.63	ส.ค.63	ก.ย.63	พ.ค.63	มิ.ย.63	ก.ค.63	ส.ค.63	ก.ย.63
1. ไม้ตง (ศรีปราชญ์)	2 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	1 ครั้ง/ เดือน	1 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	1 ครั้ง/ เดือน	1 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	2 ครั้ง/ เดือน	1 ครั้ง/ เดือน	1 ครั้ง/ เดือน
- ไม้ 3 ลำต่อกอ	2.4	2.9	3	0.8	2.5	2	3	4.3	1	1.7	11.7	14.3	14.8	4.0	12.3
รวม	11.6					12					57.1				
- ไม้ 4 ลำต่อกอ	5.5	3.2	2.8	1.5	3.7	5.6	3.4	2.7	1.7	2.2	26.9	15.8	13.8	7.4	6.9
รวม	16.7					15.6					70.8				
- ไม้ 5 ลำต่อกอ	5.4	2.4	4.2	1.1	0.9	5.3	3.7	5.5	1.5	1	26.4	11.9	20.7	5.4	4.4
รวม	14					17					68.8				
- ไม้ 6 ลำต่อกอ	6.2	1.8	5.1	2.7	2.3	4.7	1.3	4.1	2.5	4	30.3	8.9	25.2	13.3	13.3

รวม	18.1					16.6					91				
2. ฝ้ายกิมซุง	2ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	1ครั้ง/ เดือน	1ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	1ครั้ง/ เดือน	1ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	2ครั้ง/ เดือน	1ครั้ง/ เดือน	1ครั้ง/ เดือน
- ไร่ 3 ลำต่อกอ	0.4	1	0.5	0.7	0.6	1	2.7	2.7	1	1	2	4.9	2.5	3.5	3.0
รวม	3.2					8.4					15.9				
- ไร่ 4 ลำต่อกอ	1	1.4	0.4	0.9	1.6	2	1	2.3	1.8	2.3	4.9	6.9	2.0	4.4	7.9
รวม	5.3					9.4					26.1				
- ไร่ 5 ลำต่อกอ	1.8	2.3	0.6	1.6	2.1	2.3	4.2	5.3	2	2.8	8.8	11.4	3.0	7.9	10.4
รวม	8.4					16.6					41.5				
- ไร่ 6 ลำต่อกอ	1.5	3.3	0.5	1.0	2.1	2.4	5.2	3.4	1.3	2.4	7.3	16.3	2.5	4.9	10.4
รวม	8.4					14.7					41.4				